

taller de creació

joan-daniel bezsonoff (Perpinyà, 1963) és un dels autors més coneguts de la nova generació d'escriptors de la Catalunya Nord. Ha col·laborat a *El Temps* i *L'Àvenç*, entre altres publicacions. Ha format part del col·lectiu literari Emili Xatard, que ha publicat un conjunt de relats breus titulat *Perpinyard*. És autor d'una desena de novel·les, entre les quals destaquen *Els taxistes del tsar* (Empúries, 2007); *Les amnèsies de Déu* (Empúries, 2005), amb què va guanyar el premi Crexells 2005 i el premi Salambó en llengua catalana; *La guerra dels cornuts* (Empúries, 2004) amb què va guanyar el premi Just Casero 2003 i el Mediterrané Roussillon del 2004; *La presonera d'Alger* (Empúries, 2002), i *Les dones de paper* (Llibres del Trabucaire, 2001).

El camí de Damasc

Durant les vacances de Pasqua del 1984 vaig decidir d'efectuar una excursió a Girona. Era el 4 d'abril. Vaig agafar el cotxe de línia d'Eurolines a l'estació de Perpinyà. Vaig mirar el paisatge empordanès amb curiositat. Era el mateix país que el meu, la plana bessona del Rosselló, tal com ho escrivia el professor Pierre Deffontaines a *La Méditerranée catalane*. Els conreus diferien, per això. Es veien moltes menys vinyes i molts més olius i camps de blat. L'Albera i el Canigó no semblaven els mateixos.

Quan vaig arribar a l'estació de Girona, vaig trobar que el barri, massa modern, no tenia res de català. Qualsevol poble del Rosselló amb les muralles medievals, l'església romànica, l'altar barroc i la capelleta arruïnada enmig de les vinyes era més català que aquestes barriades de la postguerra. En canvi, la nostra llengua se sentia a tot arreu i jo m'imaginava transportat quaranta anys enrere. Tret d'uns quants obrers andalusos o murcians, tothom parlava català. La mainada s'interpel·lava amb els mateixos mots que els meus avis. M'agradava de sentir l'onada calda de la nostra llengua. Quasi totes les botigues tenien la

retolació normalitzada. Vaig comprar un plànol de la ciutat i vaig demanar al quiosquer si tenia *Bearn*.

> **Il·lustracions.** **Jordi Sàbat** (Palafrugell, 1960) és professor de disseny a la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona i a l'Escola Superior de Disseny Elsiava de Barcelona. Col·labora a *El Periódico de Catalunya*, *La Vanguardia*, *Avui* i *Qué Leer*, entre altres publicacions. Ha exposat a Cyprus Art, Sant Feliu de Boada, a la Galeria Maria José Castellví de Barcelona, a la Galeria Jorge Alcolea de Madrid i al Centre d'Études Catalanes de París, entre altres poblacions. Ha obtingut el premi d'il·lustració infantil Apel·les Mestres.

–Què és això de *Bearn*? Un joc?

El venedor em va encolomar un mapa amb el nomenclàtor franquista. Vaig endevinar que la Rambla del Generalísimo corresponia a l'actual rambla de la Llibertat, com l'antiga Rue du Maréchal Pétain a l'actual Rue de la Liberté, a Niça.

La part moderna de Girona no em va desagradar, però no m'hi vaig sentir a casa. L'arquitectura no em recordava res.

Passat el pont de Pedra, em va semblar que havia entrat ben bé a Catalunya. Els campanars italianitzaven els teulats com a casa meua. Vaig dinar al restaurant L'Arcada, a la Rambla. Vaig recordar oportunament que del *llapín* en deien *conill*. Me'n vaig anar pels carrers a la ventura. Tots els carrers murmuraven la mateixa petita cançó que a Perpinyà. Ningú pel carrer. Tothom estava dinant. Al peu del passeig Arqueològic, passat Sant Feliu, vaig sentir una emoció estranya.

Els ocells havien deixat de cantar.

En un instant, una d'aquelles estones superiors de l'existència, vaig saber amb una certitud total, la certesa d'un creient, que tothom m'havia mentit. El meu país no era pas França sinó Catalunya. Aquí, en aquesta terra oficialment estrangera, la gent parlava la mateixa llengua que al meu poble i l'arquitectura mil·lenària no diferia de la nostra. I m'havien fet creure que una llacuna de Tahití, una barraca de Nova Caledònia, un penya-segat de Normandia eren casa meua. La gent de Nils se creia que era francesa perquè no havia viscut tants anys com jo França endins enmig de persones que no sabien que un tortell era un pastís i no pas un gros franquet. Aquí a Espanya, en un país teòricament estranger, tothom parlava la mateixa llengua que a Nils, Cànoes o Pollestres. Vaig visitar, entusiasmat, la catedral de Girona i el seu claustre. A la plaça dels Apòstols, vaig

enraonar en català amb una velleta que vigilava el nét. Me'n sortia prou bé encara que em manqués oli... Vaig baixar fins a la plaça del Vi, on vaig entrar a la llibreria Les Voltes. Recordi que vaig comprar la revista *El Temps*, amb un titular que deia «Els valencians volem televisió en català», així com quatre llibres: el diccionari groc d'Albertí, *Els verbs catalans conjugats*, de Xuriguera, *El que cal saber de la llengua catalana*, de Joan Coromines, i una *Història de la literatura catalana* de Josep Vallverdú amb una coberta verda. L'amo de la llibreria es deia Matamala, com el poble veí dels Angles on havia passat tants estius amb els avis.

A la nit, vaig començar llegint amb avidesa el compendi de literatura. M'endinsava per un nou món amb noms desconeguts com Eiximenis, Capmany, Aribau.